

V. Akademiske Grader.

Under Forhandlingerne om Afskaffelsen af den latinske Oversættelse af Universitetets Prisopgaver, se foran, var det fra flere Sider blevet yttret, at der kunde være Anledning til at tage under Overvejelse, om der ikke burde foretages endnu videre gaaende Indskrænkninger i Brugen af det latinske Sprog ved Universitetet. Foranlediget herved henvendte Konsistorium sin Opmærksomhed paa det Spørgsmaal, om der ikke burde søges udvirket en Forandring i den i Bekj. 19. Maj 1854 § 2 litr. b. indeholdte Bestemmelse, hvorefter det mundtlige Forsvar af Afhandlinger eller Theses ved de akademiske Disputatser skulde føres i det latinske Sprog, med mindre der fra Ministeriet erhvervedes en særlig Tilladelse til at benytte Modersmaalet, saaledes at det i Stedet derfor blev fastsat, at Forsvarshandlingen i Regelen skulde finde Sted i Modersmaalet, med mindre den promoverende af særegne Grunde maatte attraa at disputere paa Latin, i hvilket Tilfælde dette efter vedkommende Fakultets Anbefaling kunde tillades ham. Herover begjærede Konsistorium under 13. Jan. 1866 Erklæringer fra samtlige Fakulteter.

Det theologiske, (30 Jan.) lægevidenskabelige (31. Jan.) og matematisk-naturvidenskabelige (31. Jan.) Fakultet tiltraadte Forslaget.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet (15. Febr.) fandt en Bestemmelse af det angivne Indhold hensigtsmæssig og ønskelig. I de Videnskabsfag, som henhørte under Fakultetet, vilde det næsten altid være Tilfældet, at der ikke uden de største Vanskeligheder kunde disputeres paa Latin, selv om den fornødne Færdighed i dette Sprog var tilstede baade hos de promoverende og hos Opponenterne, hvilket ikke mere var Tilfældet. Studiet af Rets- og Statsvidenskaberne opfordrede nu om Stunder aldeles ikke til at erhverve eller bevare en Færdighed i at tale Latin, som vilde være ganske uden Betydning for vedkommendes videnskabelige Udvikling. Brugen af dette fremmede Sprog vilde derfor kun fremtræde som et hæmmende Baand paa Tankemeddelelsen, der vilde berøve Disputationsakten Grundighed og Interesse, og Nødvendigheden af at skulle udtrykke sig paa Latin vilde virke som en afgjørende Hindring for Opposition ex auditorio. Vel var det nu saa, at det næppe vilde forekomme, at nogen, der vilde disputere i Fakultetet, vilde undlade at erhverve Tilladelse til at benytte Modersmaalet ved Forsvarshandlingen; men der var dog noget unaturligt i, at det, som maatte anses for at være det i sig regelmæssige og til Dels endog nødvendige, skulde søges ad Dispensationsvejen. Fakultetet fandt det derfor aldeles rigtigt, at det fastsattes som Regel, at Modersmaalet skulde benyttes ved de oven omtalte akademiske Akter, og det tilføjede, at det for sit Vedkommende ikke fandt nogen Grund til at aabne Adgang til at benytte det latinske Sprog efter særegen Tilladelse. For saa vidt imidlertid saadant for andre Fakulteter maatte være ønskeligt, fandt Fakultetet paa den anden Side heller ikke nogen Betænkelse ved en Bestemmelse herom af det Indhold, som Konsistorium havde antydnet.

Det filosofiske Fakultet (26. Jan.) mindede om, at en afgjørende Grund for Ministeriet til i 1854 ikke i Almindelighed at tillade Modersmaalets Brug ved den mundtlige Disputationsakt, laa i en af et andet Fakultet udtalt Frygt for

Ulemper, naar der over visse Materier kunde disputeres i et andet Sprog end det latinske, en Frygt, som det filosofiske Fakultet ikke havde delt, hvorfor det ogsaa sluttede sig til Konsistoriums Forslag. Rent at afskaffe det latinske Sprog ved den mundtlige Disputationsakt, havde man ikke fundet nødvendigt; der gaves vistnok Æmner, der endnu egnede sig til at behandles i det gamle Sprog, navnlig for den, der maatte ønske at henvende sig til et større Forum, og naar en Disputats var skrevet i det latinske Sprog, kunde det vel i enkelte Tilfælde ogsaa være naturligt, at den forsvaredes i det latinske Sprog. Der kunde vel ogsaa tænkes et eller andet Tilfælde, hvor en her værende Fremmed havde opnaaet Adgang til at tage en Grad ved vort Universitet, men ikke ønskede at benytte det danske Sprog. Endelig bemærkede Fakultetet, at en Tilladelse til at føre Forsvaret paa Latin, formentlig rettest burde gives af vedkommende Fakultet, da det kun vilde være tidsspildende, dersom der først derom skulde korresponderes.

Ved under 30. April. 1866 at indsende disse Erklæringer til Ministeriet, udtalte Konsistorium, at Forholdene nu havde udviklet sig saaledes, at det vilde være aldeles unaturligt at fastholde den Regel, at Forsvarshandlingen ved de akademiske Disputater skulde finde Sted paa Latin, og der gaves vistnok intet bedre Bevis herfor end netop den Omstændighed, at der faktisk — afset fra Disputater i den klassiske Filologi — ikke længer disputeredes paa Latin. Ansøgningen om at benytte Modersmaalet fremtraadte nu, da Tilladelsen hertil uden mindste Vanskelighed tilstodes, nærmest kun som en Formalitet, der til alle vedkommendes Besvær ledsagede enhver akademisk Disputats. Det kunde derfor kun være til Lettelse for de promoverende saa vel som for vedkommende Avtoriteter, at saadan særlig Ansøgning for Fremtiden bortfaldt. Men Konsistorium mente, at man endog burde gaa den Vej at fastsætte som Regel, at Forsvarshandlingen skulde finde Sted i Modersmaalet; thi Øvelsen i at tale Latin var nu forsvundet fra vore akademiske Sæder, og det vilde derfor kun skade Disputationsaktens virkelige alvorlige Betydning, om der, fordi en enkelt promoverende af rent personlige Grunde, maatte foretrække at disputere paa Latin, skulde paalægges Opponenterne et saadant hæmmende Baand, som en Forpligtelse til at udtrykke sig paa det gamle Sprog vilde være. Dog kunde der næppe være nogen Betænkelighed ved, at der var aabnet en Adgang til at erholde særlig Tilladelse til at disputere paa Latin. En saadan Tilladelse kunde det formentlig overlades vedkommende Fakultet at meddele, naar det fandt, at rimelige og fornuftige Grunde talte for at opfylde den promoverendes Ønske i saa Henseende. Derimod var der næppe nogen Grund til at formene vedkommende at affatte Inauguraldissertationerne paa Latin. Thi endskjønt dette nu saa godt som aldrig skete og formodentlig heller ikke let vilde ske i Fremtiden, kunde det dog tænkes, at en eller anden Videnskabsmand af Hensyn til Æmnets Beskaffenhed eller af Hensyn til Udlandets lærde Publikum, kunde ønske at udgive sin Afhandling paa Latin, og herimod syntes der hverken fra vedkommende Fakultets eller fra de eventuelle Opponenters Side at kunne være noget at erindre.

Efter Konsistoriums Indstilling, som Ministeriet tiltraadte i sin Forestilling til Kongen, blev det derefter ved kgl. Resol. af 25. Maj 1866 (Bekj. 7 Juni s. A.) bifaldet at Bestemmelsen i allerhøjeste Resol. af 10. Maj 1854 — bekendtgjort under

19. s. M. — angaaende nogle Forandringer i de ved Forordningen af 9. Jan. 1824 givne Regler for Erhvervelsen af de akademiske Grader ved Kjøbenhavns Universitet § 2 litr. b. forandres derhen, at Forsvarshandlingen ved de akademiske Disputatser herefter skal finde Sted i Modersmaalet, med mindre det paagjældende Fakultet efter den promoverendes Ønske maatte finde Grund til at tillade Brugen af det latinske Sprog.

— I Henhold til kgl. Resol. 10. Maj 1854 har Ministeriet efter vedkommende Fakultets og Konsistoriums Anbefaling meddelt følgende Tilladelse til ved det mundtlige Forsvar for deres Doktorafhandlinger at benytte det danske Sprog, nemlig cand. mag. Bergsøe (1. Oktbr. 1864), cand. theol. C. H. Scharling (11. Oktbr. 1865), cand. med. & chir. V. Lausen (20. Oktbr. s. A.), cand. med. & chir. Storch (16. Decbr. s. A.), cand. mag. H. G. Zeuthen (s. D.), cand. med. & chir. V. Rasmussen (1. Febr. 1866), cand. med. & chir., Underlæge A. D. Müller (26. Marts s. A.), cand. mag. G. Rode (14. Apr. s. A.), cand. theol. Koch (12. Maj s. A.) samt cand. med. & chir., Underlæge Holmer (25. Maj s. A.).

Cand. med. & chir. Borch androg om samme Tilladelse, og anbefalede hertil af det lægevidenskabelige Fakultet. Førend imidlertid Ministeriet kunde meddele den attraaede Tilladelse, modtog det Fakultetets Indberetning om, at Disputatsen var afholdt Dagen forud, hvorhos Fakultetet efter dens Udfald anholdt om Bemyndigelse til at konferere ham Doktorgraden.

I Skrivelse af 17. Jan. 1866 paalagde Ministeriet, der i øvrigt meddelte denne Bemyndigelse, Konsistorium for Fakultetet at udtale Ministeriets alvorlige Misbilligelse heraf.

— Det filosofiske Fakultet har i Juni 1867 tilladt Adjunkt J. P. Bang at forsvare sin Afhandling for Doktorgraden paa Latin.

— I August 1869 forespurgte cand. phil. H. Trier hos det filosofiske Fakultet, om og i hvilken Form han vilde kunne tage en Magisterkonferens i Pædagogik. Svaret herpaa lød, at Pædagogiken ikke havde et saadant Indhold og en saadan Form, at en Magisterkonferens derpaa kunde bygges. Han indgav derefter i Januar 1870 en Forespørgsel til Ministeriet, ad hvilke akademiske Trin en Berøring mellem Universitetet og Pædagogiken vilde kunne naas. Herom udtalte det filosofiske Fakultet sig i en Erklæring af 19. Febr. 1870. Idet Fakultetet, der beklagede Forespørgselsens uheldige Form, opfattede den som en Forespørgsel om, hvilke Kvalifikationer der krævedes til at disputere for den filosofiske Doktorgrad over et pædagogisk Æmne, udtalte det, at Svaret laa i Fakultetets Votering om Kand. Triers tidligere Forespørgsel —, hvad der imidlertid kun ufuldstændig var blevet udtalt i Svaret —, at Pædagogiken for sig og alene ikke kunde antages at have et saadant selvstændigt Indhold og en saadan videnskabelig Konsistens, at en Magisterkonferens kunde bygges derpaa; den vilde kun kunne komme frem under en saadan, naar den sattes i Forbindelse med et filosofisk Studium som Grundlag, navnlig da af Psykologi og Ethik, og Prøven altsaa omfatte disse filosofiske Discipliner med en derpaa bygget og historisk Kundskab om Opdragelses- og Undervisningstheorier tilføjende Pædagogik.

Konsistorium, der opfattede Forespørgselen paa samme Maade som det filosofiske Fakultet, udtalte i Skrivelse til Ministeriet af 15. Marts 1870, at Svaret herpaa aldeles bestemt og tydelig var givet ved Pl. 10. Avg. 1848 angaaende en forandret Indretning af Magisterkonferenser, som i sin § 1 bestemte, at det Fag,

som paagjældende Kandidat havde at opgive som sit Hovedstudium ved bemeldte Konferens, maatte bestaa i en hel, under Fakultetet hørende Videnskabsgren i dens Sammenhæng og Hoveddele, saaledes dog, at en mere speciel Retning særlig kunde fremhæves. Naar dette anvendtes paa det foreliggende Tilfælde, skjønnede Konsistorium ikke rettere, end at Svaret maatte lyde derhen, at Kand. Trier vilde kunne stedes til at disputere for den filosofiske Doktorgrad over et Æmne af Pædagogiken, naar han forud underkastede sig Magisterkonferens i Filosofien i det hele. Dette bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 25. s. M.

Et Andragende fra cand. jur. J. Olsen, der havde anden Karakter ved den juridiske Embedsexamen, om Tilladelse til at tage Doktorgraden i Pædagogik uden foregaaende Magisterkonferens eller Tilladelse til at underkaste sig en særegen Prøve, hvorved Adgang til jus disputandi kunde erhverves, opnaaede ingen Anbefaling af Konsistorium eller det filosofiske Fakultet, og afsloges af Ministeriet ved Skrivelse af 25. Marts 1870.

— Ved kgl. Resol. af 26. Juni 1871 tillodes det, efter Anbefaling af Konsistorium og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, cand. phil. Forstkandidat P. E. Müller at disputere for den filosofiske Doktorgrad uden forud at underkaste sig nogen Magisterkonferens.

VI. Akademiske Højtideligheder.

Efter Indstilling af Konsistorium, bifaldt Ministeriet under 12. Febr. 1869, at Universitetet, i Lighed med, hvad der tidligere ved lignende Lejligheder havde fundet Sted, afholdt en Fest i Anledning af Hs. kgl. Højhed Kronprinsens Formæling, og at Udgifterne hertil anvistes af Universitetets Kasse paa forventet Til lægsbevilling for Finansaaret 1869—70. Paa Grund af forskellige Omstændigheder kunde denne Fest først afholdes den 8 November. Da Reformationsfesten afholdes i den første Halvdel af November Maaned, vilde da det Tilfælde indtræffe, at man maatte holde tvende Universitetsfester umiddelbart efter hinanden. Dette ansaa Konsistorium for mindre heldigt, og da derhos de paagjældende Professorer og Universitetets Betjente bleve stærkt bebyrdede ved begge Fester, da Interessen for Universitetsfesterne upaatvivlelig vilde svækkes og sløves ved deres altfor hyppige Afholdelse og da Udgifterne vilde blive temmelig store, naar begge Fester skulde afholdes, indstillede Konsistorium ved Skrivelse af 9. Oktbr. 1869, at Reformationsfesten for 1869 maatte bortfalde, samt at Rektor- og Dekanskiftet maatte foregaa den 10. November ganske paa samme Maade, som om Reformationsfesten paa denne Dag var blevet afholdt. Dette bifaldt Ministeriet under 16. s. M.

— Efter at Prof. Berggreen i over 30 Aar havde ledet Udførelsen af Sagen ved Universitetsfesterne, tilmeldte han ved Skrivelse af 11. Juli 1869 Konsistorium, at han ønskede at fratræde dette Hverv. Ved Overenskomst med Bestyrelsen for Studenter-Sangforeningen ordnedes Sagen da saaledes, at Studenter-Sangforeningen overtog det Hverv at udføre Kantaterne ved Universitetets tvende aarlige, ordinære Fester, saaledes at saa vel de 25 Rd., der hidtil havde været tilstaaet Anføreren for Sagen, som de 25 Rd., der vare udredede til Forfrisk-